

ชื่ออาชีพ นักแนะแนว , เจ้าหน้าที่แนะแนว
Counsellor

รหัสอาชีพ 2412.30 (TSCO)

นิยามอาชีพ

ให้คำปรึกษาแนะนำด้านอาชีพแก่บุคคลเฉพาะรายหรือเป็นกลุ่ม : รวบรวมจัดระบบงาน และวิเคราะห์เรื่องราวของแต่ละบุคคลจากบันทึกประวัติความเป็นมา การทดสอบ การสัมภาษณ์และวิชาชีพที่ศึกษา เพื่อประเมินความสนใจ แนวโน้มความสามารถและบุคลิกลักษณะ เพื่อใช้ในการวางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพของบุคคลนั้น ; รวบรวมและศึกษาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา การเศรษฐกิจ เพื่อช่วยผู้ที่มาขอคำแนะนำในการหางาน บริการด้านสังคม หรือบริการด้านวิชาชีพ ; ช่วยแนะนำบุคคลต่าง ๆ ให้เข้าใจและสามารถขจัดปัญหาทางสังคมและ

ปัญหาทางสังคมและปัญหาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น ; ทำงานวิจัยและติดตามผลงาน เพื่อประเมินค่าของเทคนิคที่ใช้ในการให้คำแนะนำ

ลักษณะของงานที่ทำ

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ผู้แนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance Counsellor)

ผู้แนะแนวอาชีพจะปฏิบัติงานในลักษณะต่างๆ คือ

- 1.1 ให้บริการแนะแนวอาชีพแก่ นักเรียน นักศึกษา เป็นรายบุคคล หรือ เป็นกลุ่มในด้านข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน ข้อมูลอาชีพ ข้อมูลการฝึกงาน และตำแหน่งงานว่างในตลาดแรงงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจและค่านิยมของบุคคล กลุ่มนักเรียน และ นักศึกษานั้นๆ เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และประกอบอาชีพตลอดจนให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปเป็น รายบุคคล หรือเป็นกลุ่มบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับการทำงาน การศึกษา และฝึกอาชีพ เพิ่มเติม
- 1.2 รวบรวม และบันทึกข้อมูลบุคคลที่ต้องการมีงานทำในเรื่องของระดับ ความรู้ ทักษะฝีมือประสบการณ์การทำงาน ฯลฯ รวมทั้งการทดสอบ

ด้านจิตวิทยาเพื่อประเมินความสนใจ แนวโน้ม ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล

- 1.3 ศึกษารวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ เพื่อใช้เป็นฐานความรู้ในการให้บริการคำปรึกษา และข้อแนะนำแก่ผู้มีความสนใจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สอดคล้องเหมาะสม
- 1.4 จัดส่งนักเรียน นักศึกษา ผู้ว่างงาน หรือผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือผู้ต้องการคำแนะนำไปยังหน่วยบริการด้านสังคม หรือหน่วยบริการด้านวิชาชีพตามความสนใจของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้น
- 1.5 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาด้านเศรษฐกิจให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและปัญหาทางอารมณ์เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหของตนเอง
- 1.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามผลดำเนินงาน เพื่อประเมินทางเทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแนะนำ

2. ผู้แนะแนวการศึกษา (Student Personnel Consellor)

ทำหน้าที่คล้ายกับนักแนะแนวอาชีพ แต่แตกต่างกันที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้จะประจำอยู่ในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย และกลุ่มเป้าหมายในการแนะแนวโดยมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ให้บริการแนะแนวเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มแก่นักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนหรือวิทยาลัย เพื่อช่วยนักเรียน นักศึกษา ในการประเมินความสนใจ แนวโน้ม ความสามารถ และบุคลิกลักษณะของตนเองสำหรับการวางแผนทางการศึกษา อาชีพ และการดำเนินชีวิตส่วนตัว
- 2.2 ดำเนินการไปตามแผนที่วางไว้ รวบรวม จัดระบบงาน และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคลจากบันทึกการทดสอบ การสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา การอาชีพ และข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาตนเอง และความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน
- 2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ให้นักเรียนเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางสังคม ปัญหาการศึกษา และตลอดจนการแก้ปัญหาครอบครัว และการประกอบอาชีพของคนในครอบครัว โดยอาจให้คำแนะนำและส่งต่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงดำเนินการต่อไป
- 2.5 ในกรณีที่พบว่านักเรียนที่มารับคำแนะนำมีปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนทางจิตใจ ก็จะส่งให้จิตแพทย์ช่วยดูแลต่อไป

- 2.6 ติดตามผลงาน เพื่อประเมินผลเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแนะแนว
- 2.7 อาจทำงานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ นักเรียน นักศึกษา
- 2.8 อาจบริการทางานให้นักเรียน นักศึกษาทำเพื่อช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ
- 2.9 หมั่นสำรวจและเก็บข้อมูลพฤติกรรมของคนไทย และทำงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการแนะแนวการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม เศรษฐกิจ และสังคม

สภาพการจ้างงาน

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถเข้าทำงานกับส่วนราชการและเอกชนต่างๆ โดย

1. การทำงานกับส่วนราชการมักจะปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานครหรือสำนักงานสาขาที่ตั้งอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ อาทิเช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์แนะแนว ตามสถานศึกษาต่างๆ

2. การทำงานกับหน่วยงานหรือองค์กรเอกชน จะปฏิบัติงานหน้าที่อยู่ในฝ่าย
ทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายบุคคล หรือฝ่ายฝึกอบรม รวมทั้งการเป็นอาจารย์
แนะแนวในสถานศึกษาของเอกชน โดยจะได้รับค่าจ้างเป็นเงินเดือนตาม
วุฒิการศึกษา ดังนี้

ประเภทองค์กร	อัตราเงินเดือน (บาท)
ราชการ	6,360
เอกชน	7,000 - 8,000

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพนี้ได้รับค่าตอบแทนการทำงานเป็นเงินเดือนตามวุฒิ
การศึกษา ข้อมูลการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ (สำนักงาน ก.พ.) ใช้บังคับ
มกราคม 2555 ดังนี้

ปริญญาตรี	11,680 - 12,390	บาท
ปริญญาโท	15,300 - 16,220	บาท

สำหรับค่าจ้างรายอาชีพปี 2553 : กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน
ได้ศึกษาพบว่าอาชีพนักแนะแนว ได้รับค่าจ้างสูงสุดเดือนละ 10,000 บาท ต่ำสุดเดือนละ
7,000 บาท ค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ 8,409 บาท

สภาพการทำงาน

ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพนี้ จะทำงานในห้องแนะแนวที่จัดขึ้นโดยเฉพาะ โดยอาจดำเนินการเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มบุคคลขนาดเล็ก หรืออาจทำการแนะแนวการศึกษา หรือแนะแนวอาชีพในภาพรวมของอาชีพที่น่าสนใจ แก่นักเรียนหรือนักศึกษาทั้งหมด ในห้องประชุมใหญ่ หรืออาจจัดมุมห้องด้านหนึ่งสำหรับให้คำปรึกษาแนะนำด้านการศึกษาศิลกภาพ และลักษณะงานอาชีพ อาจมีการแสดงแผนภูมิเกี่ยวกับอาชีพ และจัดมุมสำหรับสนทนาหรือการพักผ่อนของนักเรียน นักศึกษาเพื่อใช้ในการเล่นเกมส์ หรือทำแบบทดสอบด้วยตนเอง ทั้งแบบมาตรฐานและแบบง่าย ๆ ประกอบด้วย สื่อมัลติมีเดีย และหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่อสร้างบรรยากาศให้พร้อมและน่าสนใจสำหรับการแนะแนว และเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการคำปรึกษาเข้าพบได้ตลอดเวลาถ้ามีปัญหามากมายผู้มารับการปรึกษาที่มีปัญหาครอบครัว โดยการศึกษา สภาพของครอบครัวนั้นตั้งแต่บิดามารดา ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลในครอบครัว เพื่อให้ได้ข้อมูลในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

- ผู้ประกอบอาชีพนี้ ทั้ง 2 ประเภท จะมีคุณสมบัติที่เหมือนกันดังนี้
1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และมีความรู้ในเรื่องการแนะแนวอาชีพและแนะแนวการศึกษา
 2. เป็นผู้ที่มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าเลื่อมใส
 3. มีความสุขุมรอบคอบ ใจเย็น ควบคุมสติอารมณ์ได้ดี หนักแน่น อดทน
 4. มีความพร้อมในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
 5. มีทัศนคติที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้ในขณะปฏิบัติงาน
 6. มีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความเข้าใจและให้ความอบอุ่นแก่ผู้มาขอคำปรึกษาแนะนำ
 7. เป็นผู้เก็บรักษาความลับของผู้มาติดต่อได้ดี
 8. เป็นคนมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์และปัญหาได้ดี
 9. มีความสามารถในการฟัง การสื่อสาร และการถ่ายทอดได้ดี
 10. มีความสนใจในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ หมั่นรับการอบรมเพื่อให้ได้มีความรู้ใหม่ๆ มีความสนใจและมีความรู้เท่าทันต่อกระแสเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และแนะแนว
 11. มีความสามารถ ในการนำทางด่วนข้อมูลข่าวสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแนะแนว

ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ควรเตรียมความพร้อมดังนี้ คือ :

สำหรับผู้สนใจที่ประกอบอาชีพนี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแล้วควรศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาจิตวิทยา สาขาเอกการแนะแนว จิตวิทยาการศึกษา หรือจิตวิทยาคลินิกในคณะครุศาสตร์และคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏ

โอกาสในการมีงานทำ

ผู้ประกอบอาชีพแนะแนวอาชีพและแนะแนวการศึกษาเป็นที่ต้องการมากในสังคมไทยปัจจุบันซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 เน้นด้านการพัฒนาบุคลากรของประเทศ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการแข่งขันระหว่างประเทศ นักแนะแนวทั้ง 2 ประเภท สามารถดึงบุคลิกภาพและศักยภาพของเยาวชนในวัยเรียนออกมา ให้นักเรียนผู้มารับการแนะแนวทราบถึงขีดความสามารถของตนเอง ในการเลือกศึกษาต่อให้ตรงกับอาชีพที่ตนเองมีความสามารถและความถนัด ซึ่งจะสามารถช่วยยกระดับฐานะราก

การศึกษาไทยได้ในระดับหนึ่งและเป็นการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากรของประเทศให้สามารถก้าวได้ทันโลกในปัจจุบันและอนาคต นักจิตวิทยา และครูแนะแนวมีบทบาทมากขึ้น โดยลำดับในการบำบัด รักษา ช่วยเหลือบรรเทาปัญหา และป้องกันปัญหาในแง่ของการใช้ศาสตร์จิตวิทยา

โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ประกอบการอาชีพนี้ในส่วนราชการ นักแนะแนวจะได้รับการเลื่อนตำแหน่งตามระบบราชการ คือ ตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนว ควรศึกษาและเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ

สำหรับภาคเอกชน การเลื่อนตำแหน่งและการขึ้นเงินเดือนก่อนข้างจะรวดเร็วกว่าภาคราชการ ถ้าปฏิบัติงานประมาณ 3 ปี จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้จัดการ และอาจเป็นรองผู้อำนวยการ อย่างไรก็ตามก็ควรเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมเช่นกัน

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

- เจ้าหน้าที่อบรมบุคลากรในหน่วยงานทรัพยากรมนุษย์
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล
- นักสังคมสงเคราะห์
- ผู้ประสานงานโครงการบรรเทาทุกข์
- ผู้จัดการโครงการในภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชน

แหล่งข้อมูลอื่น ๆ

- ชมรมครู - อาจารย์แนะแนว ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก - ตะวันตก
<http://www.psy.chula.ac.th/east-west/>
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ
- สมาคมนแนะแนวแห่งประเทศไทย www.guidance.go.th
- แหล่งหางาน ในหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์บริการจัดหางาน
- การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)
- กรมการจัดหางาน www.doe.go.th